

Kulturális mentőcsomagok

L. SIMON LÁSZLÓ | ÍRÓ, ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Évekig fogunk vitatkozni arról, hogy a koronavírus-világjárványnak mik voltak a legkárosabb következményei. Miközben az emberéletek megmentése az elsődleges szempont, már látszik, hogy a járvány kezelésének általunk is választott módja, a fertőzöttségi görbe ellaposítására, a terjedés elnyújtására tett kísérlet rendkívüli problémákat okoz a gazdaságban és a társadalmi élet számos területén. Igaz ez a kultúrára is, hiszen rövid távon megtapasztalhattuk, milyen szellemi és egzisztenciális következményekkel járt a színházak, a mozik, a könyvtárak, a múzeumok bezárása, a koncertek, a fesztiválok, a könyvbemutatók elmaradása.

A kormány azonnali döntése a kulturális területet is érintő járulékkedvezményről nagyon jó irányt jelez, de ez csak az első lépés lehet, hiszen az árbevétel elmaradását nem ellensúlyozza a járulékfizetési kötelezettség felfüggesztése.

S valljuk be, a kultúra számos területén az igazi kár nem is a saját bevételek elapadásából, hanem a művek és alkotók, valamint a közönségük közötti szellemi találkozások hirtelen eltűnéséből következik. Persze nem becsülöm le az anyagi veszteséget sem: az állami, önkormányzati és magánintézményeket, valamint a részleges tétlenségre kárhozottatott alkotókat és kultúraközvetítőket egyaránt érzékenyen érinti a kialakult helyzet. Éppen ezért a kormánynak – a járvány elleni példaértékű védekezése, a gazdaság támogatása, a helyes költségvetési politikája mellett – jelentős erőt kell fordítania a kulturális szektor érzékeny ügyeire és finanszírozási problémáira. Megvan erre a politikai alap, hiszen az Orbán-kabinet elmúlt évtizede alatt folyamatosan növekedett a kultúrára fordított költségvetési keret, megújult és bővült az infrastruktúra.

A vírus terjedésének és a vele szembeni védekezésnek a jelenlegi szintje nem indokolja az igazgatás lassulását. A minisztériumban folyik a munka, a Fekete Péter kultúráért felelős államtitkár által

„Az igazi kár a művek és alkotók, valamint a közönségük közötti szellemi találkozások hirtelen eltűnéséből következik”

meghirdetett előadó-művészeti pályázatok határideje a napokban járt le, s óriási mennyiségű pályázatot fog elbírálni az államtitkárság. A Nemzeti Kulturális Alap tétlenségét viszont már a kormánypárti frakcióban is csodálkozva szemléljük: békeidőben sem nagyon akadt példa arra, hogy április közepéig ne írják ki a folyóirat-pályázatokat. Mi lesz a *Kortárssal*, a *Magyar Naplóval*, az *Alfölddel* vagy az *Új Művészettel*? Lapot otthonról is lehet szerkeszteni, tördelni, de a joggal elvárható állami támogatás nélkül ma lehetetlen legyártani.

Az Európai Unió több tagállamában a gazdaság újraindítása mellett a kultúrára is jut kormányzati figyelem. Németországban a kormány biztosítja a rászoruló művészek megélhetéséhez szükséges anyagi támogatást, vállalva alapkiadásaik fedezését. Az egyéni vállalkozók legfeljebb 15 ezer eurós azonnali

támogatást kaphatnak, amelyet nem kell visszafizetniük. Mintegy 50 milliárd euró áll rendelkezésre a folyamatos működési költségek, köztük a bezárt mozik, zenei klubok és művésztermek bérleti díjának fedezésére. A franciák 22 millió eurós gyorssegélyt bocsátottak a kulturális szektor rendelkezésére, a fesztiválok

szervezőinek egyénre szabott segítséget fognak nyújtani. Ausztriában a művészeket 5 millió eurós sürgősségi segéllyel támogatják, és nem fogják visszakérni a támogatásokat, ha a kedvezményezettek a vírus miatt nem tudták teljesíteni a vállalásaikat. A finnek a pótköltségvetésből a kulturális élet szabadúszóit és egyesületeit 19, az állami művészeti intézményeket 3,2, az állami múzeumokat 1,3, a részben állami fenntartású színházakat, zenekarokat és múzeumokat 18 millió euróval segítik. A cseh szakminiszter intézkedéscsomagjában 1,5 milliárd koronát ígér a járvány rövid távú hatásainak enyhítésére.

Nálunk is folyik a háttérben az előkészítő munka, szükség lesz az állam segítségére: a kulturális élet szereplői is számítanak az Orbán-kormányra. |m|